

Chương 7: ĐÁNH GIÁ CÁC CHƯƠNG TRÌNH CHI TIÊU CÔNG

7.1. Các bước phân tích đánh giá một chương trình chi tiêu công

7.2. Phân tích chi phí lợi ích đối với các dự án công

NHỮNG CÂU HỎI

- Tại sao một chương trình công cộng nào đó lại được quan tâm hàng đầu?
- Tại sao một chương trình công nhất định lại tồn tại dưới một dạng thức như trong thực tế?
- Chương trình công tác động như thế nào đến khu vực tư?
- Ai được lợi, ai bị thiệt vì chương trình của chính phủ? Khoản lợi có lớn hơn khoản mất?
- Có thể cải thiện chương trình? Thay thế chương trình? Những cản trở đối với điều đó?

cuuduongthancong.com

PHÂN TÍCH, ĐÁNH GIÁ CHƯƠNG TRÌNH CHI TIÊU CÔNG

- Sự cần thiết của chương trình
- Cơ sở khách quan của chương trình: những thất bại thị trường
- Các hình thức can thiệp khác nhau của nhà nước
- Tác động của chương trình về mặt hiệu quả
- Tác động của chương trình về mặt phân phối (tự nghiên cứu)
- Các quá trình chính trị (tự nghiên cứu)
- Đánh giá chương trình (tự nghiên cứu)

cuu duong than cong. com

SỰ CẦN THIẾT CỦA CHƯƠNG TRÌNH

- Thực chất là làm rõ lịch sử ra đời của chương trình:
- + Chương trình xuất hiện trong hoàn cảnh kinh tế - xã hội nào?
- + Ai và các nhóm xã hội nào gây sức ép để chương trình được thông qua?

cuu duong than cong. com

CƠ SỞ KHÁCH QUAN CỦA CHƯƠNG TRÌNH

- Nhu cầu của một nhóm xã hội về một chương trình chỉ tiêu công có thể không gắn với một thất bại thị trường nào?
- Chương trình chỉ tiêu công chỉ có cơ sở thực sự nếu nó gắn với một thất bại thị trường.
- Những bất đồng về nhận dạng thất bại thị trường

CÁC HÌNH THỨC CAN THIỆP KHÁC NHAU CỦA NHÀ NƯỚC

- Sản xuất công cộng:
 - + Phân phối miễn phí
 - + Phân phối với giá thấp hơn chi phí sản xuất
 - + Phân phối phù hợp với chi phí sản xuất
- Sản xuất tư nhân:
 - + Trợ cấp hoặc đánh thuế đối với người sx
 - + Trợ cấp hoặc đánh thuế đối với người td
 - + Nhà nước phân phối trực tiếp
 - + Nhà nước điều tiết

TÁC ĐỘNG CỦA CHƯƠNG TRÌNH VỀ MẶT HIỆU QUẢ

- Lưu ý: phản ứng của người sản xuất và tiêu dùng trước một chương trình chi tiêu.
 - Hai hiệu ứng của chương trình chi tiêu: hiệu ứng thu nhập và hiệu ứng thay thế.
- (Thế nào là hiệu ứng thu nhập? Hiệu ứng thay thế?)
- Thay đổi hiệu quả: xuất phát từ hiệu ứng thay thế.
 - Ví dụ: các thiết kế cụ thể của một chương trình trợ cấp có thể gây ra tác động hiệu quả khác nhau.

cuu duong than cong . com

CÁC HẬU QUẢ CỦA MỘT CHƯƠNG TRÌNH CÔNG

- Các chương trình công có thể “chèn lấn” (“crowd out”) hành động của khu vực tư nhân. Tác động ròng sẽ nhỏ hơn.
- Chương trình công có thể tạo ra hiệu ứng thu nhập và thay thế. Tính phi hiệu quả của các chương trình công liên quan đến cường độ của hiệu ứng thay thế.
- Ai thực sự được lợi hay bị thiệt hại từ một chương trình công thường khác rõ rệt với tác động định trước (mong muốn) của chương trình.

cuu duong than cong. com

PHÂN TÍCH CHI PHÍ-LỢI ÍCH ĐỐI VỚI CÁC DỰ ÁN CÔNG

- Nội dung của phương pháp phân tích chi phí – lợi ích
- Sự khác biệt giữa dự án tư và dự án công trong phân tích chi phí – lợi ích
- Những khía cạnh cần xử lý trong đo lường tính toán chi phí – lợi ích trong các dự án công

cuu duong than cong. com

NỘI DUNG CỦA PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH CHI PHÍ-LỢI ÍCH

- Phương pháp phân tích chi phí-lợi ích là một phương pháp đánh giá để thực hiện sự lựa chọn giữa các phương án cạnh tranh nhau dựa trên các giá trị kinh tế của chúng.
- Các bước phân tích:
 - + Nhận dạng vấn đề và các phương án giải quyết
 - + Nhận dạng đầy đủ các lợi ích và chi phí của mỗi phương án

cuu duong than cong. com

Các bước phân tích

- + Đánh giá, tính toán (dự kiến) lợi ích và chi phí của các phương án theo dòng thời gian
- + Quy các lợi ích và chi phí của mỗi phương án về giá trị hiện tại của chúng.
- + Tính toán giá trị hiện tại ròng (NPV-Net Present Value) của mỗi phương án
- + So sánh các phương án theo NPV=> xếp hạng các phương án
- + Lựa chọn phương án

Giá trị hiện tại

- Giá trị hiện tại của khoản tiền trong thời điểm t ở tương lai là số tiền gồm cả tiền gốc và lãi (theo lãi suất ngân hàng) đến thời điểm t .

$$NPV = \sum_{t=1}^T \frac{C_t}{(1+r)^t} - C_0$$

- **Trong đó:**
 - * t - thời gian tính dòng tiền
 - * n - tổng thời gian thực hiện dự án
 - * r - tỉ lệ chiết khấu
 - * C_t - dòng tiền thuần tại thời gian t
 - * C_0 - chi phí ban đầu để thực hiện dự án

Tiêu chuẩn giá trị hiện tại

- Một dự án (phương án dự tính) chỉ được chấp nhận nếu NPV là dương
- Khi phải lựa chọn một trong hai dự án thì dự án được chọn là dự án có NPV cao hơn.
- r thay đổi, kết quả so sánh, đánh giá các dự án sẽ thay đổi

cuu duong than cong. com

KHÁC BIỆT GIỮA DỰ ÁN TƯ VÀ DỰ ÁN CÔNG

- Quan điểm tính toán:
 - + dự án tư: tính toán C, B theo quan điểm tư nhân
 - + dự án công: tính toán C, B theo quan điểm xã hội
- Cơ sở tính toán:
 - + dự án tư: giá thị trường của đầu vào và đầu ra
 - + dự án công: không có giá thị trường liên quan; giá thị trường không phản ánh C, B của xã hội
 - + Ước tính giá bóng (shadow price) bằng các phương pháp khác

ĐO LƯỜNG CHI PHÍ-LỢI ÍCH CÔNG-MỘT SỐ KHÓA CẠNH CẦN XỬ LÝ

- Đối với dự án mà sản phẩm của nó không có giá thị trường (cung cấp miễn phí): lợi ích dự án đo bằng tổng thặng dư tiêu dùng
 - Ngoại suy: + *Giá trị thời gian*: tiền công sau thuế của 1 h đối với một cá nhân chính là giá trị của 1 h mà người này tiết kiệm được
- + *Giá trị cuộc sống*: 2 phương pháp
- *Tổng thất thu nhập*: Giá trị cuộc sống là PV về thu nhập ròng mà một cá nhân kiếm được trong toàn bộ cuộc đời.
 - *Xác suất chết*: Giá trị cuộc sống được tính gián tiếp trên số tiền mà các cá nhân sẵn sàng chi trả hoặc nhận để giảm rủi ro hoặc chấp nhận mức rủi ro tính mạng cao hơn.

ĐO LƯỜNG CHI PHÍ-LỢI ÍCH CÔNG-MỘT SỐ KHÓA CẠNH CẦN XỬ LÝ

- Tỷ lệ chiết khấu xã hội: có thể khác với r thị trường (ttctkhh; khu vực tư nhân không quan tâm đầy đủ đến thế hệ tương lai)
- Điều chỉnh giá thị trường: giá ngầm xã hội
- Tính không chắc chắn của C & B: áp dụng giá trị tương đương chắc chắn
- Các cân nhắc phân phối: gán trọng số phân phối cao hơn cho các nhóm xã hội cần ưu tiên => 1 đồng của người nghèo có ý nghĩa kinh tế khác 1 đồng của người giàu.

cuuduongthancong.com